

Συγγραφέας: Αγαθοπούλου Ελένη

ΕΠΙΠΕΔΟ Γ1

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗ/ΒΙΒΛΙΑ

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Διαβάσετε σε ένα περιοδικό το παρακάτω άρθρο για το τι μπορεί να προσφέρει ένα βιβλίο. Θέλετε να δώσετε έναν τίτλο σε καθμία από τις παραγράφους του, για να το επεξεργαστείτε καλύτερα. Στον πίνακα μετά το κείμενο σημειώστε δίπλα στους τίτλους τον αριθμό της παραγράφου που αντιστοιχεί στον τίτλο που επιλέξατε, όπως στο παράδειγμα.

Προσέξτε: υπάρχουν **ΤΡΕΙΣ (3)** τίτλοι που δεν ταιριάζουν σε καμία παράγραφο.

0.	Σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύτηκε σε έγκριτο επιστημονικό περιοδικό, όσοι διαβάζουν καλή λογοτεχνία μπορούν να αντιλαμβάνονται ευκολότερα και το πώς σκέφτονται οι άλλοι άνθρωποι. Ερευνητές από το Νέα Σχολή Κοινωνικής Έρευνας της Νέας Υόρκης έδωσαν σε ομάδες ατόμων να διαβάσουν αποσπάσματα ποιοτικής λογοτεχνίας, βιβλίων μπεστ σέλερ και μη λογοτεχνικών κειμένων και στη συνέχεια τους ζήτησαν να περιγράψουν τα συναισθήματα ανθρώπων σε ασπρόμαυρες φωτογραφίες που εστίαζαν
-----------	--

	<p>στα μάτια. Το αποτέλεσμα ήταν ότι όσοι είχαν διαβάσει λογοτεχνία είχαν υψηλότερα ποσοστά επιτυχίας. Η συσχέτιση της ποιοτικής λογοτεχνίας με την κοινωνική δεξιότητα να αντιλαμβάνεται κάποιος την ψυχική κατάσταση του άλλου εξηγείται από το ότι η λογοτεχνία εμπλέκει τον αναγνώστη σε μια κατάσταση κατά την οποία είναι αναγκαία η αξιοποίηση της δυνατότητας κατανόησης των ανθρώπων.</p> <p>ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ</p>
1.	<p>Ό,τι και να σας απασχολεί, ένα βιβλίο είναι αρκετό για να το βγάλετε από το μυαλό σας. Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο του Σάσεξ έδειξε ότι η ανάγνωση είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης του άγχους. Μάλιστα, το διάβασμα φάνηκε να είναι πιο αποδοτικό ως αγχολυτικό ακόμα και από τη μουσική ή μια βόλτα. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες χρειάστηκαν μόλις έξι λεπτά για να χαλαρώσουν από τη στιγμή που άρχισαν να διαβάζουν, σύμφωνα με τις μετρήσεις των καρδιακών παλμών και της μυϊκής έντασης. Η ευεργετική αυτή δράση φαίνεται να οφείλεται στο ότι το μυαλό είναι αναγκασμένο να συγκεντρωθεί σε αυτό που διαβάζει, με αποτέλεσμα να αποσπάται η προσοχή του από τις υπόλοιπες έγνοιες που το βασανίζουν. Σημασία, μάλιστα, δεν έχει τι διαβάζει ο αναγνώστης, αλλά το να αφήσει τον εαυτό του να «χαθεί» μέσα σε αυτό.</p>
2.	<p>Η ανάγνωση κρατάει το μυαλό σας σε φόρμα και το ανανεώνει. Μια μελέτη, η οποία διερεύνησε δεδομένα από 294 άτομα που πέθαναν κατά μέσο όρο στα 89 τους χρόνια, έδειξε ότι εκείνοι που στη διάρκεια της ζωής τους ασχολούνταν με δραστηριότητες που τονώνουν το μυαλό, όπως δηλαδή το διάβασμα, παρουσίασαν χαμηλότερο ρυθμό εξασθένησης της μνήμης σε σύγκριση με εκείνους που δεν το έκαναν. Η μελέτη δείχνει ότι η συμμετοχή σε δραστηριότητες που κρατούν το μυαλό σε εγρήγορση (από την παιδική ηλικία μέχρι τα γηρατειά) είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους ηλικιωμένους ανθρώπους. Γι' αυτό, αρχίστε να διαβάζετε ό,τι πέσει σας χέρια σας, είτε πρόκειται για κάποιο αριστούργημα είτε για το φυλλάδιο με τις οδηγίες χρήσης της καφετιέρας σας.</p>
3.	<p>Μπορεί πολλοί να τα κοροϊδεύουν, αλλά τα βιβλία αυτοβοήθειας μπορούν πραγματικά να σας βοηθήσουν να... βοηθήσετε τον εαυτό σας. Όπως υποστηρίζει μελέτη που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «PLOS ONE», εκείνοι που διάβαζαν τους συγκεκριμένους οδηγούς ευτυχίας, αυτοπεποίθησης ή ό,τι άλλο –σε συνδυασμό φυσικά με τις</p>

	<p>απαραίτητες συνεδρίες– φάνηκε ότι είχαν χαμηλότερα επίπεδα κατάθλιψης μετά από ένα χρόνο, σε σύγκριση με όσους ακολουθούσαν την τυπική θεραπευτική οδό.</p>
4.	<p>Πόσες φορές σας έχει συμβεί να παρασυρθείτε τόσο έντονα από τις περιγραφές ενός βιβλίου, τα πρόσωπα και τις καταστάσεις, που να νομίζετε ότι τα βλέπετε να ζωντανεύουν μπροστά σας; Σύμφωνα με μελέτη που δημοσιεύτηκε στο «PLOS ONE», το να «χάνεστε» μέσα σε ένα μυθιστόρημα μπορεί να αυξήσει την ενσυναίσθησή σας ή με άλλα λόγια να δυναμώσει την ικανότητά σας να καταλαβαίνετε τα συναισθήματα των γύρω σας. Ολλανδοί ερευνητές έδειξαν μέσα από πειράματα ότι οι άνθρωποι που παρασύρονται συναισθηματικά από ένα βιβλίο φαντασίας έχουν περισσότερο καλλιεργημένη την ενσυναίσθησή τους. Αφήστε, λοιπόν, τον εαυτό σας να παρασυρθεί από μια συναρπαστική ιστορία και να ταξιδέψει παρέα με έναν ήρωα του Καζαντζάκη ή του Ντοστογιέφσκι.</p>
5.	<p>Ακόμα και αν έχουν περάσει πολλά χρόνια από τότε που συμμετείχατε στις Πανελλαδικές Εξετάσεις, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να σταματήσετε να μαθαίνετε καινούριες λέξεις. Η τακτική ανάγνωση βιβλίων εξασφαλίζει άνεση στον λόγο, εκλεπτυσμένη σκέψη, μεγαλύτερη φαντασία και δημιουργικότητα, βελτιώνει τόσο τον γραπτό όσο και τον προφορικό λόγο. Μάλιστα, υπολογίζεται ότι μαθαίνουμε το 5-15% όλων των λέξεων μέσω της ανάγνωσης. Επίσης, προσφέρει πλούτο γνώσεων, που μπορεί να σας φανούν χρήσιμες την επόμενη φορά που θα παίξετε με τους φίλους σας Trivial Pursuit ή όταν θελήσετε να συμμετάσχετε σε κάποιο τηλεπαιχνίδι γνώσεων.</p>

χ	Ένα παράθυρο στο μυαλό των άλλων ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	0
α	Καταπολεμά τα ψυχολογικά προβλήματα	
β	Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων	
γ	Ηρεμία και χαλάρωση	
δ	Εμπλουτίζει το λεξιλόγιό σας	

ε	Μυϊκή χαλάρωση	
στ	Ακονίζει τον εγκέφαλο	
ζ	Αναπτύσσει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα	
η	Σας κάνει καλύτερους ανθρώπους	

Λύση

χ	Ένα παράθυρο στο μυαλό των άλλων ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	0
α	Καταπολεμά τα ψυχολογικά προβλήματα	3
β	Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων	
γ	Ηρεμία και χαλάρωση	1
δ	Εμπλουτίζει το λεξιλόγιό σας	5
ε	Μυϊκή χαλάρωση	
στ	Ακονίζει τον εγκέφαλο	2
ζ	Αναπτύσσει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα	
η	Σας κάνει καλύτερους ανθρώπους	4

Πηγή: <http://krasodad.blogspot.gr/2014/03/8.html> (Διασκευή)

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Θα ακούσετε δύο (2) φορές μια ραδιοφωνική συνέντευξη με τη Βούλα Μάστορη, συγγραφέα παιδικών βιβλίων. Αυτά που ακούτε σας ενδιαφέρουν και κρατάτε σύντομες σημειώσεις (2-8 λέξεις), όπως στο παράδειγμα.

0. Έμεινα δεκαπέντε μέρες στο Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών στη Ρόδο.
1. Διέκοψα την παραμονή μου στη Ρόδο για να μπορέσω να ετοιμάσω τον φάκελο που συνοδεύει την _____.
2. Να μου επιτρέψετε να μην αποκαλύψω _____.
3. Όταν γράφω παιδικά βιβλία, θέλω το θέμα μου να διαπνέεται _____.
4. Επίσης προσπαθώ έτσι ώστε _____ τη νοητική ικανότητα του αναγνώστη.
5. Οι ενήλικες δεν με συγκινούν όσο τα παιδιά, διαφορετικά μπορεί να _____ στη λογοτεχνία για μεγάλους.
6. Τα παιδιά θα πρέπει να ξέρουν την ίδια αλήθεια _____.

7. Ο εικονογράφος _____ που «βγαίνουν» μέσα από την ιστορία του συγγραφέα.
8. Το βραβείο Άντερσεν θα σημαίνει κάτι εάν και ποτέ _____ σε Έλληνα συγγραφέα.
9. Για να βοηθηθεί η _____ πρέπει να υπάρξει κάποιο σταθερό κρατικό πρόγραμμα μετάφρασης επιλεγμένων βιβλίων.
10. Απορώ γιατί μια _____ την παιδική λογοτεχνία και θεωρεί υποτιμητικό ακόμη και το να ασχοληθεί με αυτή και τους δημιουργούς της.

Κατανόηση Προφορικού Λόγου – Κείμενο CD

- Κύρια Μάστορη, σας πετυχαίνουμε, κυριολεκτικά, στην επιστροφή σας από ένα ταξίδι. Διακοπές ή κάτι άλλο;
- Ήταν ένα δεκαπενθήμερο παραμονής στο Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών στη Ρόδο, όπου κατάφερα να μείνω εγώ και ο εαυτός μου για πρώτη φορά στη ζωή μου! Ήταν μια ενδιαφέρουσα εμπειρία και παράλληλα πολύ δημιουργική, άλλωστε αυτός ήταν ο πρωταρχικός σκοπός, μια και μπόρεσα να προχωρήσω αρκετά το μυθιστόρημα που είχα αρχίσει να γράφω, πριν πληροφορηθώ την υποψηφιότητά μου για το Βραβείο Άντερσεν, και το οποίο διέκοψα για να μπορέσω να ετοιμάσω τον απαιτητικό φάκελο που συνοδεύει αυτή την υποψηφιότητα.
- Κάτι πιο συγκεκριμένο για αυτό το υπό συγγραφή βιβλίο σας;
- Απευθύνεται σε εφήβους, είναι πολύ σύγχρονο, τόσο χρονικά όσο και θεματολογικά, με πρωταγωνίστρια μια δεκατετράχρονη πλαισιωμένη από την τάξη της, το σχολείο της και την οικογένειά της. Το θέμα του βιβλίου να μου επιτρέψετε να μην το αποκαλύψω.
- Έχετε πολλά χρόνια στον χώρο και έχετε γράψει δεκάδες βιβλία, και ίσως να μπορούσατε να διαφωτίσετε τα μέλη αλλά και τους ακροατές και τις ακροατρίες μας για το ποιο είναι πιο δύσκολο στην συγγραφή. Το βιβλίο για ενήλικες ή το βιβλίο για παιδιά;

- Δε συγκρίνονται αυτά τα δύο, διότι είναι ανόμοια είδη. Και τα δύο όμως έχουν τους βαθμούς δυσκολίας που έχει κάθε έργο τέχνης, όπως επίσης και τα δύο απαιτούν το ειδικό ταλέντο για το είδος τους.
- Επειδή έχετε γράψει και μυθιστόρημα για ενήλικες («Το παραμύθι των ψυχών»), τι λαμβάνετε υπόψη σας στο ένα και τι στο άλλο;
- Η πρωταρχική μου έννοια όταν γράφω για παιδιά είναι το θέμα μου, όσο σκληρό κι αν είναι, να διαπνέεται από αισιοδοξία. Κάτι που δε με απασχόλησε καθόλου στο μυθιστόρημα για ενήλικες. Η άλλη μου έννοια είναι η γλώσσα και ο τρόπος γραφής να συμβαδίζουν με τη νοητική ικανότητα του αναγνώστη. Ούτε αυτό με απασχόλησε όταν έγραφα το μυθιστόρημα για ενήλικες και μπορώ να πω ότι αυτό το δεύτερο ήταν κάτι που μου άρεσε πάρα πολύ. Τόσο, που, εάν οι ενήλικες με συγκινούσαν όσο τα παιδιά, ίσως και να στρεφόμουν αποκλειστικά στη λογοτεχνία για μεγάλους.
- Στην ιστοσελίδα σας γράφετε, «στα παιδιά λέω πάντα την αλήθεια γιατί την αξίζουν». Τι σημαίνει αυτό; Στους μεγάλους δεν τη λέτε πάντα, οι μεγάλοι δεν την αξίζουν, ή και τα δυο;
- Λέγοντας αυτό, δεν έχω κατά νου τους μεγάλους σε αντιπαράθεση. Ομιλώ αποκλειστικά για τα παιδιά, στα οποία δυστυχώς οι Έλληνες συγγραφείς πολλές φορές δε λένε την αλήθεια για ορισμένα θέματα, διότι τη θεωρούν είτε άπρεπη είτε ακατάλληλη για παιδιά. Η δική μου άποψη είναι ότι τα παιδιά θα πρέπει να ξέρουν την ίδια αλήθεια που ξέρουν και οι ενήλικες.
- Ποια είναι η δικιά σας αλήθεια;
- Σας απάντησα ήδη! Μία είναι η αλήθεια.
- Ποια, σύμφωνα με τη δική σας εμπειρία, είναι η σχέση συγγραφέα και του εικονογράφου του βιβλίου του; Δεσμεύεστε ή δεσμεύεται;
- Ο εικονογράφος δίνει υπόσταση στις εικόνες που «βγαίνουν» μέσα από την ιστορία του συγγραφέα. Όσο πιο καλός είναι, τόσο και λιγότερη «δέσμευση» υπάρχει μεταξύ αυτού και του συγγραφέα του βιβλίου.
- Είσατε υποψήφια για το διεθνές βραβείο Άντερσεν. Μια μεγάλη τιμή από ό,τι μπορούμε να γνωρίζουμε. Τι σημαίνει αυτό για σας προσωπικά, αλλά και γενικότερα για το ελληνικό βιβλίο;

- Αυτό ακριβώς που είπατε – μια μεγάλη τιμή για μένα. Όσο για το ελληνικό βιβλίο γενικότερα, θα σημάνει κάτι εάν και ποτέ δοθεί αυτό το βραβείο σε Έλληνα συγγραφέα. Όμως είναι άνισος αγώνας, διότι συμμετέχουν συγγραφείς των οποίων η μητρική γλώσσα είναι διεθνής και ως εκ τούτου τα βιβλία τους διαβάζονται ευρέως στο πρωτότυπο – και χωρίς κάποια αλλοίωση λόγω μετάφρασης–, με αποτέλεσμα να είναι γνωστοί για το έργο τους και έξω από τα σύνορα της χώρας τους. Τουλάχιστον μέχρι τώρα δεν έχει δοθεί το βραβείο συγγραφής ποτέ σε υποψηφιότητα κάποιας χώρας με «μικρή» γλώσσα.
- Αν σας ζητούσαμε να προτείνετε κάτι, ώστε να βοηθηθεί η διάδοση του ελληνικού βιβλίου στο εξωτερικό τι θα ήταν αυτό;
- Να υπάρχει κάποιο σταθερό κρατικό πρόγραμμα μετάφρασης επιλεγμένων βιβλίων. Επίσης οι λίγοι μεταφραστές που φιλοξενούνται ενίοτε στα υπάρχοντα ελληνικά ειδικά κέντρα της Ρόδου και της Πάρου να δεσμεύονται με μετάφραση κάποιου ελληνικού βιβλίου. Σε αντίστοιχα κέντρα του εξωτερικού οι μεταφραστές φιλοξενούνται με αυτό τον όρο.
- Θέλετε να προσθέσετε κάτι;
- Θα ήθελα να εκφράσω την απορία μου: γιατί μια μερίδα ανθρώπων απαξιώνει την παιδική λογοτεχνία και θεωρεί υποτιμητικό ακόμη και το να ασχοληθεί με αυτή και τους δημιουργούς της; Παράδειγμα πρόσφατο, στη δημοσιογραφική κάλυψη των κρατικών βραβείων 2005, τα βραβεία για την παιδική λογοτεχνία και εικονογράφηση πολλές φορές δεν αναφέρθηκαν καθόλου! Ακόμη και στο διαδίκτυο! Και μη μου πείτε ότι η απαξίωση αυτή οφείλεται στην κυκλοφορία πολλών ανάξιων του είδους, διότι το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και στη λογοτεχνία ενηλίκων, χωρίς όμως αυτό να ακυρώνει το σύνολό της.

Λύση

1. την υποψηφιότητά μου για το βραβείο Άντερσεν
2. το θέμα του βιβλίου
3. από αισιοδοξία
4. να συμβαδίζουν με
5. στρεφόμενοι αποκλειστικά
6. που ξέρουν και οι ενήλικες
7. δίνει υπόσταση στις εικόνες
8. εάν και ποτέ δοθεί αυτό το βραβείο σε Έλληνα συγγραφέα
9. η διάδοση του ελληνικού βιβλίου στο εξωτερικό

10. μερίδα ανθρώπων απαξιώνει

Πηγή: <http://www.diavasame.gr/page.aspx?itemID=SPG1330> (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Διαβάζετε το παρακάτω κείμενο, αλλά δεν καταλαβαίνετε κάποιες λέξεις. Στον πίνακα που ακολουθεί περιέχονται συνώνυμα και ορισμοί των λέξεων αυτών. Βρείτε και γράψτε τις λέξεις αυτές στον πίνακα που ακολουθεί, όπως στο παράδειγμα.

Ξαναδιαβάζοντας αυτό το κείμενο του κορυφαίου Αλεξανδρινού ποιητή, δεν μπορεί να μη θαυμάσει κανείς τη **Ο. διορατική** ματιά του Καζαντζάκη για τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της καβαφικής ποίησης.

Παρά το γεγονός ότι ο Κ.Π. Καβάφης είναι σήμερα ο πιο πολυμεταφρασμένος και διεθνώς αναγνωρισμένος Έλληνας ποιητής, η ποιητική αναγνώριση γι' αυτόν όσο ζούσε κάθε άλλο παρά ήταν δεδομένη. Ένα πλήθος από αναγνωρισμένους Ελλαδίτες ποιητές της εποχής του τον αποδοκίμασαν, ακόμη και τον λοιδόρησαν, ενοχλημένοι κυρίως επειδή έγραφε ελεύθερο στίχο και όχι με ομοιοκαταληξία, όπως ήταν η κυρίαρχη τάση εκείνης της εποχής.

Ο Κωστής Παλαμάς άσκησε εναντίον του δριμύτατη πολεμική λέγοντας, μεταξύ άλλων, «Για ποιητής... Δεν ξέρω, ίσως να κάνω λάθος... Μάλλον για ρεπορτάζ μοιάζουν τα γραφτά του», ενώ την ίδια χρονιά ο Ψυχάρης τον είχε χαρακτηρίσει «Καραγκιόζη της δημοτικής».

Όλες οι παραπάνω πληροφορίες, μεταξύ των οποίων και η καθοριστική πρώτη δημόσια εγκωμιαστική κριτική από τον Γρηγόριο Ξενόπουλο, περιλαμβάνονται στο εξαιρετικό λεύκωμα «Ο Βίος και το Έργο του Κ. Π. Καβάφη» του Δημήτρη Δασκαλόπουλου και της Μαρίας Στασινοπούλου, το οποίο επανακυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μεταίχμιο, δέκα χρόνια μετά την αρχική του έκδοση και με την ευκαιρία της φετινής διπλής επετείου του ποιητή.

Στις σελίδες του καταγράφονται πληροφορίες από το «Αρχείο Καβάφη» και παρατίθενται αποσπάσματα από σπάνια περιοδικά και δυσεύρετες εφημερίδες, καθώς και από επιστολές.

Η πλούσια εικονογράφηση που συνοδεύει το κείμενο (φωτογραφίες, σκίτσα, γελοιογραφίες, χειρόγραφα) ανασυνθέτει το κλίμα της εποχής και αποτυπώνει την προσπάθεια της ελληνικής κριτικής να προσλάβει και να αναγνωρίσει την αξία της καινοφανούς ποίησης του Καβάφη.

0. που έχει την ικανότητα, εκτιμώντας σωστά μια δεδομένη πραγματικότητα, να προβλέπει πιθανές μελλοντικές εξελίξεις	διορατική ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
1. κορόιδεψαν	
2. που παρουσιάζεται για πρώτη φορά	
3. οξεία	
4. σπάνιες	
5. επαινετική	

Λύση

6. που έχει την ικανότητα, εκτιμώντας σωστά μια δεδομένη πραγματικότητα, να προβλέπει πιθανές μελλοντικές εξελίξεις	διορατική ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
7. κορόιδεψαν	λοιδόρησαν
8. που παρουσιάζεται για πρώτη φορά	καινοφανής
9. οξεία	δριμύτατη
10. σπάνιες	δυσεύρετες
11. επαινετική	εγκωμιαστική

Πηγή:

<http://entefktirio.blogspot.gr/search/label/05.%20%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%91%20%CE%93%CE%99%CE%91%20%CE%92%CE%99%CE%92%CE%9B%CE%99%CE%91?updated-max=2013-11-20T00:22:00%2B02:00&max-results=20&start=12&by-date=false>, Ελπίδα Παπαμιχαήλ (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Στον παρακάτω πίνακα να αντιστοιχίσετε τις λέξεις, έτσι ώστε να δημιουργήσετε συμφράσεις που αναφέρονται σε θέματα γραφής και ανάγνωσης, όπως στο παράδειγμα. «**Συμφράσεις**» λέγονται δύο ή περισσότερες λέξεις που τις συναντάμε συχνά **μαζί**.

Παράδειγμα: 0. → α, αφηγηματική τεχνική

0. αφηγηματική	→	α) τεχνική
----------------	---	------------

1. πυκνή	β) αποτίμηση
2. εξαντλημένη	γ) γωνία
3. κριτική	δ) έκδοση
4. οπτική	ε) σχολή
5. λογοτεχνικός	στ) γραφή

Λύση

1στ, 2δ, 3β, 4γ, 5ε

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Στο παρακάτω κείμενο να συμπληρώσετε τα κενά σχηματίζοντας ουσιαστικά από τα ρήματα του πίνακα, όπως στο παράδειγμα. Μπορείτε να δουλέψετε σε ζευγάρια και να βρείτε τα **παράγωγα** ουσιαστικά με τη βοήθεια του *Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής*:

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html.

καταξιώνω καταθέτω παραθέτω προσδιορίζω αναμοχλεύω
αφηγούμαι

Διφορούμενες, ψεύτικες ή αληθινές, που συνθέτουν μια ιστορία μέσα από ένα μικροσκόπιο υποκειμενικής σκοπιάς. Κάπως έτσι ο Ζαν Πωλ Σαρτρ περιγράφει τη ζωή του μέσα από της σελίδες του τελευταίου του λογοτεχνικού έργου με τίτλο *Οι Λέξεις*.

Λίγο πριν το τέλος του ταξιδιού του στα μονοπάτια αυτού του κόσμου, ο τιμημένος με Νόμπελ Λογοτεχνίας φιλόσοφος παντός καιρού και συναισθήματος, παρουσιάζει τη βιογραφία του με ειλικρίνεια και καυστικό χιούμορ, χωρίς όμως να απομονώνει τον αναγνώστη από τα πιο σκοτεινά, βαθύτερα και ανεξιχνίαστα κομμάτια του εαυτού του, που εμφανίζονται μέσα από την **Ο. αναμόχλευση** των αναμνήσεών του.

Σ' αυτό το βιβλίο, που αποτελεί ένα οικουμενικό ανάγνωσμα, ο αναγνώστης ταξιδεύει νοερά και γίνεται το αόρατο μάτι που παρακολουθεί τη γέννηση του συγγραφέα, την ακαδημαϊκή του πορεία, τη στροφή του στο συγγραφικό έργο και τη μετέπειτα άνοδό και 1. _____ του. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η επιδεξιότητά του στη λεπτομερή περιγραφή της ιδιοσυγκρασίας των προσώπων, τόσο της οικογένειάς του όσο και των καταστάσεων που βίωσε, χωρίς να καταβάλλει την παραμικρή προσπάθεια ουδετερότητας στις κρίσεις του πάνω σε αυτές.

Χαρακτηριστικό της 2. _____ αποτελεί η ατόφια 3. _____ προσωπικών απόψεων του συγγραφέα πάνω σε κοινωνικά, φιλοσοφικά και συναισθηματικά θέματα, ορμώμενος από καταστάσεις τόσο της δικής του ζωής όσο και της ζωής των μελών της οικογένειάς του.

Ο 4. _____ του τόπου μπορεί να απουσιάζει από το κείμενο, χωρίς να επηρεάζει την κατανόησή του, χάρη στην εύστοχη 5. _____ των σκέψεων του συγγραφέα.

Λύση

1. καταξιώνω → καταξίωσή, 2. αφηγούμαι → αφήγησης, 3. παραθέτω → παράθεση,
4. προσδιορίζω → προσδιορισμός, 5. διατυπώνω → διατύπωση

Πηγή: <http://e-kimolia.com/2014-01-28-22-37-59/artistic/2014-04-06-15-34-05/books/205-sartre-reborn>, Μαρία Κατσαλήρου (Διασκευή)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Στον παρακάτω πίνακα (Α ή Β) συμπληρώστε τα κενά κελιά με προτάσεις χρησιμοποιώντας –κυριολεκτικά (για τον Πίνακα Α) και μεταφορικά (για τον Πίνακα Β)– τη λέξη που βρίσκεται στα αντίστοιχα συμπληρωμένα κελιά του συμμαθητή/της συμμαθήτριάς σας. Μπορείτε να σκεφτείτε παραδείγματα με τη βοήθεια του Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής:

http://www.greeklanguage.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html.

Πίνακας Μαθητή/Μαθήτριας Α: Κυριολεξία

	A	B
1	Εξαντλημένη από την κούραση, κοιμήθηκε 10 ώρες.	
2		Η δομή των κτιρίων της περιοχής είναι χαρακτηριστική της δεκαετίας του 1930.
3	Πολλά χρόνια πριν, η ροή του Αμαζονίου είχε αντίθετη κατεύθυνση από τη σημερινή.	

Πίνακας Μαθητή/Μαθήτριας Β: **Μεταφορά**

	A	B
1		Μερικοί συγγραφείς επιδιώκουν να διατηρήσουν κρυφό το ιδεολογικό βάθρο του αφηγήματος.
2	Αυτό το μυθιστόρημα αποτελεί μια προκλητική ανατομία της ζωής και του κόσμου μας.	
3		Μέσα από την πυκνή γραφή των διηγημάτων της αναπτύσσονται πολλές εικόνες.

Για παράδειγμα, ο διάλογος ανάμεσα στους δύο μαθητές/-ήτριες θα μπορούσε να είναι:

Μαθητής/-ήτρια Β: «Πες μου τι έχεις στο κελί Α1».

Μαθητής/-ήτρια Α: «**Εξαντλημένη** από την κούραση, κοιμήθηκε 10 ώρες».

Μαθητής/-ήτρια Β: Μεταφορικά μπορούμε να πούμε: «Η **εξαντλημένη** αυτή έκδοση επανεκδόθηκε με τη συνδρομή του Υπουργείου Πολιτισμού».

Συνεπώς, ο μαθητής/η μαθήτρια Β γράφει ένα παράδειγμα μεταφορικής χρήσης της λέξης **εξαντλημένη** στο κελί Α1. Συνεχίζει ο μαθητής/η μαθήτρια Β με ανάλογο τρόπο, και μετά εναλλάξ μέχρι να συμπληρωθούν τα κελιά.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (1)

Ένας φίλος σας έχει γράψει μέρος ενός άρθρου για τα οφέλη της ανάγνωσης στα μικρά παιδιά. Επειδή, όμως, είναι ξένος, κάνει ακόμη λάθη όταν γράφει και γι' αυτό σας ζητάει να τον βοηθήσετε. Βρείτε τις λάθος λέξεις, διαγράψτε τις και γράψτε τις στο πλαίσιο που είναι δίπλα στη γραμμή της καθεμιάς, όπως στο παράδειγμα.

Προσέξτε: οι λέξεις που πρέπει να βρείτε είναι **ΠΕΝΤΕ (5)**, χωρίς το παράδειγμα.

Διαβάζοντας στα μικρά παιδιά χτίζετε ένα γερό υπόστρωμα με-τη	για ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
μελλοντική ανεξάρτητη ανάγνωσή τους. Δεν χρειάζεται παιχνίδια	
ή ειδική εκπαίδευση για να αποκτήσουν ένα μικρό παιδί αυτές τις	
δεξιότητες. Απλά διαβάζοντας στο παιδί σας όσο το δυνατόν	
συχνότερα είναι ο καλύτερος τρόπος για να το βοηθήσετε να μάθει	
να διαβάσει ανεξάρτητα.	
Η ανάγνωση δυνατά είναι επίσης ένας σημαντικός τρόπος για να	
βοηθήσετε τα παιδιά να κάνουν τη μετάβαση από τη βρεφική στη	
νηπιακή ηλικία. Επίσης, μεταξύ ενός και τριών ετών, τα νήπια	
βιώνουν θριάμβους και προκλήσεις. Γι' αυτόν το λόγο, είναι	
βοηθητικό να ακούν ιστορίες για άλλα παιδιά, όπως για	
παράδειγμα πώς κατάφεραν να ξεπεράσουν τους φόβους τους	
σχετικά από το τι υπάρχει κάτω από το κρεβάτι.	
Τα παιδιά κάνουν ραγδαίο πρόοδο στη χρήση του λεξιλογίου κατά	
τη διάρκεια αυτής της περιόδου και μαθαίνουν για τα γράμματα, τα	
σχήματα, τα χρώματα, τον καιρό, τα ζώα, τις εποχές, τα οποία	

μπορεί να ενισχυθούν μέσα από τα βιβλία. Επιλέξτε βιβλία με	
πολλές φωτογραφίες για να μπορεί το παιδί σας να δείξει και να	
ονομάσει.	
Παρ' όλα αυτά, ενώ το παιδί σας είναι πρόθυμο να μάθει για τον	
κόσμο, χρειάζεται επίσης μια ισχυρή σχέση μαζί σας. Διαβάζοντας	
μαζί με το παιδί σας τακτικά, μπορεί να ενισχύσει αυτή τη σχέση,	
βοηθώντας το παιδί σας να αισθανθεί άνετα και ασφαλής.	

Λύση

Διαβάζοντας στα μικρά παιδιά χτίζετε ένα γερό υπόστρωμα με την	για ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
μελλοντική ανεξάρτητη ανάγνωσή τους. Δεν χρειάζεται παιχνίδια	
ή ειδική εκπαίδευση για να αποκτήσουν ένα μικρό παιδί αυτές τις	αποκτήσει
δεξιότητες. Απλά διαβάζοντας στο παιδί σας όσο το δυνατόν	
συχνότερα είναι ο καλύτερος τρόπος για να το βοηθήσετε να μάθει	
να διαβάσει ανεξάρτητα.	διαβάζει
Η ανάγνωση δυνατά είναι επίσης ένας σημαντικός τρόπος για να	
βοηθήσετε τα παιδιά να κάνουν τη μετάβαση από τη βρεφική στη	
νηπιακή ηλικία. Επίσης, μεταξύ των ηλικιών 1 και 3, τα νήπια	
βιώνουν θριάμβους και προκλήσεις. Γι' αυτό το λόγο, είναι	
βοηθητικό να ακούν ιστορίες για άλλα παιδιά, όπως για	
παράδειγμα πώς κατάφεραν να ξεπεράσουν τους φόβους τους	
σχετικά από το τι υπάρχει κάτω από το κρεβάτι.	με

Τα παιδιά κάνουν ραγδαία πρόοδο στη χρήση του λεξιλογίου κατά	ραγδαία
τη διάρκεια αυτής της περιόδου και μαθαίνουν για τα γράμματα, τα	
σχήματα, τα χρώματα, τον καιρό, τα ζώα, τις εποχές, τα οποία	
μπορεί να ενισχυθούν μέσα από τα βιβλία. Επιλέξτε βιβλία με	
πολλές φωτογραφίες για να μπορεί το παιδί σας να δείξει και να	
ονομάσει.	
Παρ' όλα αυτά, ενώ το παιδί σας είναι πρόθυμο να μάθει για τον	
κόσμο, χρειάζεται επίσης μια ισχυρή σχέση μαζί σας. Διαβάζοντας	
μαζί με το παιδί σας τακτικά, μπορεί να ενισχύσει αυτή τη σχέση,	
βοηθώντας το παιδί σας να αισθανθεί άνετα και ασφαλές .	ασφαλές

Πηγή: <http://www.ygeianews.gr/node/4741>

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Ελεγχόμενη δραστηριότητα (2)

Στο παρακάτω κείμενο να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη **πρόθεση**. Μαζί με την πρόθεση συμπληρώστε και το άρθρο, όπου αυτό είναι απαραίτητο, όπως στο παράδειγμα.

Ένας συγγραφέας, προσωρινά ανάπηρος, σκέφτεται και προσπαθεί να βρει μία απάντηση **0. στο** ερώτημα «Υπάρχουν άραγε όρια ανάμεσα 1. _____ κόσμο της φαντασίας και αυτόν που θεωρούμε πραγματικό;». Συναντά τους ήρωες της παιδικής του ηλικίας, όπως το Γιάννη Αγιάννη και το Λυσιέν ντε Ρυμπαμπρέ (το κεντρικό πρόσωπο των «Χαμένων ψευδαισθήσεων» του Μπαλζάκ), τους «Τρεις Σωματοφύλακες», το Μιχαήλ Στρογκόφ, το Ροβινσώνα Κρούσο, το Δον Κιχώτη.

2. _____ παραπομπές 3. _____ κήπο της Καλλιθέας, όπου μεγάλωσε ο συγγραφέας και όπου τον περιμένει ο Γιώργος Θαλάσσης, το Θρυλικό παιδί-

φάντασμα, που, γερασμένο πια, μονολογεί 4. _____ τη σημερινή κρίση της Ελλάδας, ο Βασίλης Αλεξάκης αναμειγνύει την περιπέτεια, την αναζήτηση και τον φόβο του. Αυτό το βιβλίο –που έχει και πολύ ωραίο εξώφυλλο– μοιάζει 5. _____ ένα αέναο και συνεχώς επίκαιρο παραμύθι 6. _____ αλήθειες και εικόνες που κερδίζουν 7. _____ την πρώτη ανάγνωση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι «Ο Μικρός Έλληνας» κέρδισε το Βραβείο Γαλλικής Γλώσσας που απονέμει 8. _____ το 1986 επιτροπή ακαδημαϊκών 9. _____ την υποστήριξη της πόλης Μπριβ, και πως ο γαλλικός Τύπος υποδέχτηκε 10. _____ ενθουσιασμό και θερμά σχόλια τη νέα δουλειά του Βασίλη Αλεξάκη.

Λύση

1. στον, 2. Με, 3. στον, 4. για, 5. σαν, 6. με, 7. από, 8. από, 9. με, 10. με

Πηγή:

<http://entefktirio.blogspot.gr/search/label/05.%20%CE%A3%CE%A7%CE%9F%CE%9B%CE%99%CE%91%20%CE%93%CE%99%CE%91%20%CE%92%CE%99%CE%92%CE%9B%CE%99%CE%91?updated-max=2013-11-20T00:22:00%2B02:00&max-results=20&start=12&by-date=false> (Διασκευή)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (1)

Μαζί με έναν συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας συμπληρώστε τα κενά στα παρακάτω αποσπάσματα κριτικής λογοτεχνικών βιβλίων με τις μετοχές παθητικής φωνής των ρημάτων του πίνακα, στην κατάλληλη μορφή τους.

κατασταλάζω αδειάζω καθλώνω κατακερματίζω ισοπεδώνω αποκρυσταλλώνω

Παράδειγμα: 0. αδειάζω → αδειασμένες

Το κείμενο τραβάει τη γραμμή του απευθείας από την παράδοση της αλληγορικής λογοτεχνίας και του θεάτρου του παραλόγου: από Κάφκα και Μπέκετ ως Ιονέσκο, Ντίρενματ και Αραμπάλ. Σκοπός του, όπως είναι και ο σκοπός των πηγών από τις οποίες αντλεί, να εικονογραφήσει μέσα από τις ανθρώπινες φιγούρες του (φιγούρες **0. αδειασμένες** από κάθε ενδότερο παλμό και με 1. _____ εξωτερικά χαρακτηριστικά) τον εφιάλτη της εξουσίας σε όποιο επίπεδο κι αν την εννοήσουμε: πολιτικό, οικονομικό ή κοινωνικό.

Διαβάζοντας τα κείμενα που περιέχονται στον τόμο των διηγημάτων, δεν μπορώ παρά να επανέλθω σε όσα έλεγα προεισαγωγικά. Δεν πρόκειται για κείμενα τα οποία γράφει ένας καλλιτέχνης του χρωστήρα και της τυπογραφίας συμπληρωματικά προς το εικαστικό του

έργο, για λόγους σαν κι αυτούς που επικαλέστηκα πρωτίτερα, αλλά για μιαν ώριμη, από καιρό 2. _____ και εσωτερικά 3. _____ λογοτεχνία.

4. _____ σε έναν μουντό και αδιευκρίνιστο περίγυρο όπου κανένας δεν είναι πρόθυμος να ακούσει κανέναν, οι φωνές των ηρώων στα διηγήματα θα σπάσουν και θα ραγίσουν πρόωρα ανίκανες να αρθρώσουν το οποιοδήποτε ζωτικό νόημα. Αυτή ακριβώς η αδυναμία ωστόσο θα πάρει φωτιά, όταν οι πρωταγωνιστές των διηγημάτων θα μιλήσουν για την 5. _____ τους ύπαρξη, χωρίς να είναι σε θέση να συνειδητοποιήσουν την υπόγεια δύναμη της γλώσσας τους.

Λύση

1. *ισοπεδώνω* → *ισοπεδωμένα* 2. *κατασταλάζω* → *κατασταλαγμένη* 3. *αποκρυσταλλώνω* → *αποκρυσταλλωμένη*, 4. *καθηλώνω* → *Καθηλωμένες*, 5. *κατακερματίζω* → *κατακερματισμένη*

Πηγές:

<http://www.tovima.gr/books-ideas/article/?aid=601305>

<https://www.facebook.com/kichlipublishing/posts/337155029760457>

<http://www.tovima.gr/books-ideas/article/?aid=594101>,

Βαγγέλης Χατζηβασιλείου (Διασκευή)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Καθοδηγούμενη δραστηριότητα (2)

Μαζί με έναν συμμαθητή/μια συμμαθήτριά σας αντιστοιχίστε τα παρακάτω προβλήματα που έχουν σχέση με γραφή και ανάγνωση με τις συνέπειές τους και εκφράστε τη σχέση αιτίας-αποτελέσματος με διάφορους τρόπους μέσα σε προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.

Πρόβλημα

0. Έλλειψη εξάσκησης

συνέπεια

α) δυσκολίες στο γράψιμο

1. έλλειψη συνοχής

β) πολλά λάθη

2. ακατάλληλο ύφος επιστολής

γ) αδυναμία αφομοίωσης

3. καταιγισμός πληροφοριών

δ) προσβεβλημένος παραλήπτης

4. μέτριος συγγραφέας

ε) δυσκολία κατανόησης

5. ελλιπής έλεγχος του κειμένου

στ) αδύναμη πλοκή μυθιστορήματος

Παράδειγμα: 0.α

- Έχει μεγάλες δυσκολίες στο γράψιμο **λόγω** έλλειψης εξάσκησης του γραπτού λόγου.
- Εξαιτίας** της έλλειψης εξάσκησης γραπτού λόγου, πολλοί άνθρωποι συναντούν σοβαρές δυσκολίες όταν πρέπει να γράψουν κάτι.
- Οι δυσκολίες στο γραπτό λόγο υπάρχουν, **επειδή/διότι** πολλοί άνθρωποι δεν εξασκούνται όσο πρέπει στην τέχνη της γραφής.
- Ορισμένοι μαθητές αποφεύγουν όσο μπορούν να εξασκηθούν στο γραπτό λόγο. **Γι' αυτόν τον λόγο/Κατά συνέπεια**, δυσκολεύονται να γράψουν ένα απλό κείμενο.

Λύση

1.ε, 2.δ, 3.γ, 4.στ, 5.β

*Παραδείγματα συνδετικών λέξεων που δηλώνουν αιτία-αποτέλεσμα:
προθέσεις + γενική: εξαιτίας, λόγω
δευτερεύουσες αιτιολογικές προτάσεις: διότι, επειδή, αφού
επιρρηματικές φράσεις: γι' αυτόν τον λόγο, συνεπώς, κατά συνέπεια*

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Δραστηριότητα ανά ζεύγη. Γράψτε σε έναν συμμαθητή ή μία συμμαθήτριά σας ένα γράμμα προτείνοντάς του ένα βιβλίο για τον ελεύθερο χρόνο του/της, αιτιολογώντας γιατί προτείνετε το συγκεκριμένο βιβλίο. (300 λέξεις)

A. Δεν του/της αρέσουν ιδιαίτερα τα μυθιστορήματα – προτιμάει αυτοβιογραφίες ή ιστορικά βιβλία.

B. Του/της αρέσουν ιδιαίτερα τα ρομαντικά μυθιστορήματα.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακή δραστηριότητα: Παιχνίδι ρόλων

Α Συνομιλητής/Συνομιλήτρια

Θέλετε να προτείνετε τη δημιουργία μιας Λέσχης Ανάγνωσης, δηλαδή μιας ομάδας ανθρώπων που συναντιούνται σε τακτά διαστήματα και συζητούν για βιβλία που αποφάσισαν να διαβάσουν από κοινού. Υποστηρίξτε την άποψή σας αναφέροντας τρία οφέλη που πιστεύετε ότι μπορεί κανείς να κερδίσει συμμετέχοντας σε μια Λέσχη Ανάγνωσης.

Β Συνομιλητής/Συνομιλήτρια

Αναφέρετε τρεις λόγους για τους οποίους δεν σας ενθουσιάζει ιδιαίτερα η ιδέα συμμετοχής σας σε μια Λέσχη Ανάγνωσης.

